

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ		
1. Датум и орган који је именовано комисију: Решење бр. 012-199/13-2023 од 26.09.2024. године, на основу предлога Катедре за електрична мерења, а у складу са Статутом Факултета техничких наука, декан факултета именовано је Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације.		
2. Састав комисије у складу са <i>Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду</i> :		
1. др Драган Пејић	редовни професор	Електрична мерења, метрологија и биомедицина
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Факултет техничких наука, Нови Сад		Председник
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
2. др Вања Ковић	редовни професор	Општа психологија
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Филозофски факултет, Београд		Члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
3. др Немања Газивода	доцент	Електрична мерења, метрологија и биомедицина
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Факултет техничких наука, Нови Сад		Члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
4. др Ђорђе Новаковић	доцент	Електрична мерења, метрологија и биомедицина
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Факултет техничких наука, Нови Сад		Члан
установа у којој је запослен-а		функција у комисији
5. др Платон Сивиљ	редовни професор	Електрична мерења, метрологија и биомедицина
презиме и име	звање	ужа научна област и датум избора
Факултет техничких наука, Нови Сад		Ментор
установа у којој је запослен-а		функција у комисији

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ
1. Име, име једног родитеља, презиме: Никола, Јовица, Петровић   2. Датум рођења, општина, држава: 18.10.1994, Нови Сад, Србија   3. Назив факултета, назив претходно завршеног нивоа студија и стечени стручни/академски назив: Факултет техничких наука, Универзитет у Новом Саду, Мастер инжењер биомедицинског инжењерства   4. Година уписа на докторске студије и назив студијског програма докторских студија: 2018, Енергетика, електроника и телекомуникације
III НАСЛОВ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Методe мерења електричних активности мозга у контексту истраживања квантитативне електроенцефалографије, неурофидбека и неуропластичности
ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Навести кратак садржај са назнаком броја страница, поглавља, слика, схема, графикона и сл.   Докторска дисертација под називом „Методe мерења електричних активности мозга у контексту истраживања квантитативне електроенцефалографије, неурофидбека и неуропластичности“ кандидата Николе Петровића изложена је у 10 поглавља на 210 страна, а коришћена литература, која има 131 навод дат на 6 страна, приказана је у шестом поглављу. Докторска дисертација садржи 2 табеле, 133 слике и 4 прилога.   Главном делу рада претходи документација која садржи: - Насловну страницу дисертације; - Обавезну општу документацију на српском језику – Кључна документацијска информација, са изводом и кључним речима; - Обавезну општу документацију на енглеском језику – <i>Key word documentation</i>, са изводом и кључним речима; - Сажетак рада са кључним речима на српском језику; - Сажетак рада са кључним речима на енглеском језику; - Захвалницу; - Попис коришћених скраћеница; - Списак слика; - Списак табела; - Садржај рада. Након главног дела рада, дисертација се завршава списком литературе, планом третмана података и прилозима.   Структура главног дела рада је следећа: 1 Увод 1.1 Проблем истраживања 1.2 Електроенцефалографија 1.3 Когнитивне неуронауке 1.4 Неуропластичност 1.5 Когнитивни феномени 1.6 Мозак-рачунар системи (BCI) 1.7 Мапирање мозга 1.8 Продужена реалност

1.9 Системи машинског учења

2 Актуелно стање у области

2.1 Преглед владајућих ставова и схватања

2.2 Образложење о потребама научног истраживања

2.3 Циљ истраживања и хипотеза

3 Методологија

3.1 Опрема

3.2 Опис експеримента

3.3 Архитектура система

4 Резултати

4.1 Неурофидбек

4.2 Мултиспектрално мапирање мозга

4.3 Систем за класификацију и регресију когнитивних стања и когнитивних активности

4.4 Дигитална интерактивна психологија

5 Закључак

5.1 Даљи развој система

5.2 Примена развијеног система

6 Литература

7 План третмана података

8 Прилози

8.1 Додатни резултати

8.2 Кодови

8.3 Списак објављених научних радова

8.4 Биографија кандидата

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:

Предмет истраживања докторске дисертације је анализа и оптимизација система за мерење и анализу електричних активности мозга са посебним фокусом на квантитативну електроенцефалографију (*qEEG*), неурофидбек и неуропластичност. У раду се утврђују најбоље теоријске методе и експерименталне технике које омогућавају побољшање когнитивних функција кроз стимулацију мозга. Добијени резултати су верификовани кроз низ експеримената и аналитичке процедуре, као и кроз развој и тестирање нових система.

У **уводном поглављу** описан је предмет и проблем истраживања докторске дисертације, са посебним фокусом на квантитативну електроенцефалографију (*qEEG*), неурофидбек и неуропластичност. Проблем истраживања је детаљно обрађен кроз дефинисање мотивације и циљева рада, као и кроз идентификацију значаја ЕЕГ-а у когнитивним наукама, неурологији и психологији. У оквиру когнитивних неуронаука, разматрани су механизми когнитивних процеса као што су памћење, учење и пажња, уз коришћење различитих технологија за мерење активности мозга. Посебан акценат је стављен на неуропластичност, истражујући њену способност адаптације и промене мозга, као и њену улогу у терапији и обуци. Поред тога, у овом поглављу се разматрају и различити когнитивни феномени као што су памћење, визуелизација и концентрација, који су кључни за разумевање когнитивних процеса. Такође, представљени су мозак-рачунар системи (*BCI*) који омогућавају директну комуникацију између мозга и спољашњих уређаја, као и технике мапирања мозга које доприносе бољем разумевању можданих активности. На крају, разматрају се и системи машинског учења, који играју значајну улогу у анализи и класификацији когнитивних стања, уз посебан осврт на валидационе параметре који се користе у анализи података у неуронаукама и оцени квалитета система машинског учења.

Друго поглавље дисертације (Актуелно стање у области) даје преглед тренутног стања у области истраживања, са посебним фокусом на кључне концепте и технологије релевантне за ову студију. У првом потпоглављу разматрају се основни принципи и постојећи системи неурофидбека, при чему се анализирају њихове предности и недостаци у контексту побољшања когнитивних функција. Следеће потпоглавље се бави развојем и истраживањем неуропластичности, наглашавајући значај овог феномена у процесу учења и опоравка након повреда. Такође, описани су системи вештачке интелигенције и њихова примена у обради ЕЕГ сигнала, што представља важан део савремених истраживања у области неурофизиологије. Потпоглавље завршава образлагањем потреба за даљим научним истраживањима у овој области, што поставља основу за дефинисање циљева и хипотеза које се разматрају у наредним поглављима.

Треће поглавље (Методологија) детаљно описује све аспекте методолошког приступа истраживању, укључујући коришћену опрему, дизајн експеримената, места истраживања и архитектуру система.

Списак описане и коришћене опреме обухвата:

- *Emotiv Insight* и *Emotiv EPOC* уређаје за мерење електричне активности мозга,
- *Arduino* развојно окружење,
- *Unity* програм за развој симулација,
- *Oculus Quest 2* систем за виртуелну реалност.

У одељку који се бави описом експеримента детаљно су обрађени кораци припреме испитаника, укључујући физичку и когнитивну припрему, за различите типове вежби:

- Једнодимензионалне неурофидбек вежбе,
- Мултимедијалне дидактичке вежбе,
- Актуаторске неурофидбек вежбе.

Такође, описани су планирани процеси тестирања и прегледа испитаника након сваке вежбе.

Детаљно су наведене лабораторије у којима је истраживање спроведено, укључујући:

- Лабораторију за биомедицинско инжењерство и инструментацију на Факултету техничких наука Универзитета у Новом Саду,
- Лабораторију за мерно-информационе системе на Факултету техничких наука Универзитета у Новом Саду,
- Лабораторију за метрологију на Факултету техничких наука Универзитета у Новом Саду,
- Лабораторију за експерименталну психологију на Филозофском факултету Универзитета у Бањој Луци.

Архитектура система за мерење и анализу електричних активности мозга описује више модула: систем за аквизицију сигнала, који укључује уређаје за мерење ЕЕГ сигнала; систем за складиштење, анализу и обраду сигнала, са алгоритмима за уклањање шума и анализу временско-фреквенцијских компоненти; неурофидбек симулацију и актуатор, који омогућавају обуку испитаника и управљање физичким уређајима путем ЕЕГ сигнала; мултиспектрално мапирање мозга, које визуелизује мождане активности; и систем за класификацију и регресију когнитивних стања и активности, који користи моделе машинског учења за анализу података. Ово поглавље детаљно објашњава сваку компоненту и њену улогу у целокупном систему.

Четврто поглавље (Резултати) обухвата опис развијених неурофидбек вежби и добијених запажања као и опис развијене интегрисане платформе која даје могућност обуке и тестирања испитаника. Описани су резултати и могућности валидационих система за мултиспектрално мапирање мозга, као и за класификацију и регресију когнитивних стања и когнитивних активности. Четврто потпоглавље, Дигитална интерактивна психологија, описује развијени алат чија сврха је тестирање испитаника помоћу стандардизованих психолошких тестова уз употребу рачунарских алата и виртуелне реалности.

Пето поглавље (Закључак) представља сажетак резултата саме тезе, као и препоруке за правце даљег истраживања и унапређивања метода, система и експеримената који су дати у тези.

Попис **литературе**, по редоследу навођења, дат је у шестом поглављу. Литература је детаљно наведена и прегледно приказана.

План третмана података је дат у седмом поглављу и детаљно описује коришћене податке, њихово порекло, као и њихов третман.

На самом крају докторске дисертације издвојени су **прилози** са главним сегментима резултата и имплементираним кодовима, те је дата кратка **библиографија** и **биографија** кандидата, Николе Петровића.

На основу изложеног, Комисија позитивно оцењује све делове докторске дисертације.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ НА ОСНОВУ РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ:

Таксативно навести називе радова, где и када су објављени. Прво навести најмање један рад објављен или прихваћен за објављивање у складу са *Правилма докторских студија Универзитета у Новом Саду* који је повезан са садржајем докторске дисертације. У случају радова прихваћених за објављивање, таксативно навести називе радова, где и када ће бити објављени и приложити потврду уредника часописа о томе.

M23 - Petrović, N., Mandić, S., Borojević, S., Gazivoda, N., Sovilj, P., 2024. Cognitive Phenomena Measurement with Time Window-Based Multispectral Brain Mapping. *Technology and Health Care*, 32(2), pp.799-808.

M23 - Novakovic, D., Sovilj, P., Petrovic, N., Milovanovic, M., Makal, J. and Walendziuk, W., 2020. Measurement of Event-Related Brain Potentials (ERP) Amplitude and Latency Based on Digital Stochastic Measurement over Interval. *Elektronika ir Elektrotechnika*, 26(2), pp.59-68.

M33 - Tsompou, P.I., Potsika, V.T., Petrovic, N., Pezoulas, V.C., Siogkas, P.K., Tsakanikas, V.D., Pleouras, D.S., Papafaklis, M., Nikopoulos, S., Sakellarios, A.I. and Fotiadis, D.I., 2022, September. Computational modeling of atherosclerotic plaque progression through an efficient 3D agent-based modeling approach. In 2022 IEEE-EMBS International Conference on Biomedical and Health Informatics (BHI) (pp. 01-04). IEEE.

M33 - M.A. AboArab MA, V.T. Potsika, N.J. Petrović and D.I. Fotiadis. (2022). DECODE cloud platform: A new cloud platform to combat the burden of peripheral artery disease. PACET 2022 Panhellenic Conference on Electronics and Telecommunications, 2-3 December 2022, Tripoli, Greece.

M33 - N.J. Petrovic, V. T. Potsika, M. AboArab, M. Zacharopoulou, L. Tscheuschner, A. Chatziioannou, F. Sigala and D.I. Fotiadis. (2022). Tool for peripheral artery segmentation and reconstruction from angiography images. 13th HSTAM International Congress on Mechanics, 24-27 August 2022, Patras, Greece.

M33 - Petrović, N., Borojević, S., 2022. Multispectral brain mapping and its significance for validation of results of Neurofeedback experiments. In 11th International Student Scientific and Practical Conference “Cross-Cultural Communication in the Modern World”. December 2022, Penza, Russian Federation.

M33 - Petrović, N., Borojević, S., 2022. INFLUENCE OF RUSSIAN SONGS ON THE COGNITIVE AND EMOTIONAL STATES OF THE SUBJECT. In 11th International Student Scientific and Practical Conference “Cross-Cultural Communication in the Modern World”. December 2022, Penza, Russian Federation.

M63 - Petrović, N., Pejić, D., Urekar, M., Novaković, Đ, Gazivoda, N. (2019). Simulacioni model stohastičkog flash A/D konvertora. In Etran conference. June 2019.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА:
Наведени циљеви докторске дисертације су постигнути. Као резултат исте, развијен је иновативни неурофидбек систем који комбинује ЕЕГ, неурофидбек, виртуелну реалност и актуаторске системе како би подстакао и унапредио неуропластичност. У току спроведеног истраживања, применом различитих експерименталних фаза и методологија, доказане су претпоставке о значајном утицају предложеног система на стимулацију неуропластичности. Поступак је извршен у више фаза и подразумевао је: • Систематизацију знања у области примене ЕЕГ и неурофидбек система у биомедицинске сврхе, са акцентом на интеграцију савремених технологија као што су виртуелна реалност и актуаторски системи; • Развој новог неурофидбек система са интеграцијом постојећих ЕЕГ уређаја и софтверских алата за анализу података; • Обраду и анализу добијених резултата коришћењем напредних метода статистичке анализе и машинског учења; • Оптимизацију система на основу повратних информација и резултата експеримената; • Евалуацију система кроз компаративне студије и валидацију са постојећим методама; • Дискусију појединих сегмената истраживања, закључак и предлог за даља истраживања у области. Имајући у виду добијене резултате истраживања, спроведену анализу модела и прототипа, предложени систем се може ефикасно примењивати у биомедицинским експериментима са различитим захтевима и условима. Систем је тестиран на групи испитаника, а резултати мерења ЕЕГ сигнала и опажања из експеримената пружили су увид у промене когнитивних феномена током експеримената. Евалуација је извршена коришћењем алата за мултиспектрално мапирање мозга, психолошку евалуацију, класификацију и регресију. Добијени резултати показали су да употреба развијеног система успешно развија нове когнитивне функције и даје основе за даљи развој система са широм применом.
VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА:
Експлицитно навести позитивну или негативну оцену начина приказа и тумачења резултата истраживања.
Резултати добијени истраживањем су у тексту докторске дисертације приказани, анализирани и тумачени применом релевантних метода прикупљања, приказивања, обраде и анализе података. Избор наведених метода и начина њихове примене је у потпуности прилагођен карактеру проблема који су у дисертацији решавани. Сви графици су пропраћени адекватним текстуалним описом резултата и одговарајућим коментарима. Интерпретација резултата је концизна, а коментари и закључци дати у раду су логични и произлазе из добијених резултата.   <i>Комисија позитивно оцењује начин приказа и тумачења резултата истраживања.</i>
IX КОНАЧНА ОЦЕНА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ:
Експлицитно навести да ли дисертација јесте или није написана у складу са наведеним образложењем, као и да ли она садржи или не садржи све битне елементе. Дати јасне, прецизне и концизне одговоре на 3. и 4. питање. Навести нумеричке податке о резултатима провере оригиналности рада и дати текстуално образложење.
Да ли је дисертација написана у складу са образложењем наведеним у пријави теме?
Докторска дисертација је у потпуности написана у складу са образложењем које је наведено у пријави теме.
Да ли дисертација садржи све битне елементе?   Докторска дисертација својим насловом, садржајем, резултатима истраживања и начином тумачења истих садржи све битне елементе који се захтевају за радове овакве врсте.
По чему је дисертација оригиналан допринос науци?
Разматрајући целокупну материју докторске дисертације, кандидата Николе Петровића, Комисија је закључила да докторска дисертација представља оригиналан научни допринос аутора у

теоријском и практичном смислу. Основа ове оцене је у чињеници да резултати овог истраживања омогућавају примену новог и иновативног система за мерење и анализу електричних активности мозга, који представља оригинално решење за унапређење когнитивних функција кроз употребу неурофидбек система, са посебним акцентом на неуропластичност.

Према доступној литератури, методе и приступи описани у овој дисертацији до сада нису били детаљно разматрани у научној литератури, чиме овај рад значајно доприноси ширењу постојећих сазнања у области когнитивних неуронаука и биомедицинског инжењерства.

Такође, ово истраживање представља солидну основу за будућа истраживања и примене у области неурофидбека и неуропластичности, отварајући могућности за нове методологије и технологије у лечењу и побољшању когнитивних функција и менталног здравља.

Након анализе докторске дисертације кандидата Николе Петровића, Комисија је закључила да дисертација садржи све елементе оригиналног научног рада и да методе описане у овој дисертацији у целости представљају оригинални допринос науци.

Који су недостаци дисертације и какав је њихов утицај на резултат истраживања?

У дисертацији нису уочени недостаци који би утицали на коначан резултат истраживања.

Образложење резултата провере оригиналности рада (нумерички и наративно):

Провером рада на плагијаризам помоћу програмског пакета iThenticate утврђен је проценат преклапања од 18%, при чему се подударане односи на терминолошке и методолошке фразе. Такође, проценат преклапања са сваким наведеним извором није већи од 1%, те Комисија констатује да је кандидат адекватно цитирао коришћену литературу и да оригиналност добијених научних резултата и дискусије није упитна.

X ПРЕДЛОГ:
На основу наведеног, комисија предлаже:
а) да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана;
б) да се докторска дисертација врати кандидату на дораду (да се допуни односно измени);
в) да се докторска дисертација одбије.

Место и датум:

1. др Драган Пејић, редовни професор,
_____, председник

2. др Вања Ковић, редовни професор
_____, члан

3. др Немања Газивода, доцент
_____, члан

4. др Ђорђе Новаковић, доцент
_____, члан

5. др Платон Совиљ, редовни професор,
_____, ментор

НАПОМЕНА: Члан комисије који не жели да потпише извештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извештај образложење односно разлоге због којих не жели да потпише извештај и да исти потпише.